

§ 118 Verktyg för tillsyn

LARS-IVAR ERICSON:

Ordförande! Jag talar för utskottet, som i sitt betänkande yrkar att motion 2011:94 ska avslås. Motionären efterlyser mera verktyg för domkapitel, stift och biskop för att kunna genomföra tillsynsuppgifter. Utskottet har vid flera tidigare tillfällen behandlat motioner med förslag att det borde finnas ytterligare sanktionsmöjligheter när det brister i efterlevandet av kyrkoordningen. Bakgrunden till dessa motioner kan vara enstaka händelser av negativ art, händelser som genom massmedia fått stor uppmärksamhet. Det är ju så att massmedia ofta rådbårar kyrkan och tycker om att skildra missförhållanden i en församling. Församlingsborna, både de kyrkligt aktiva och de andra, får därmed en bild som kanske inte alltid överensstämmer med verkligheten.

Det är förstås riktigt, som motionären påpekar, att det kan finnas fall där funktionerna styra och leda inte fungerar så bra. Hur kan då stiftet gripa in och fullgöra sina tillsynsuppgifter? I utskottsbetänkandet redovisas åtgärder som stöd, råd och hjälp, visitationer, behörighets- och beslutsprövning. På så sätt ges möjlighet att ingripa både mot dem som innehar kyrkans vigningstjänst och mot förtroendevalda. Vidare är både tjänsteinnehavare och förtroendevalda utsatta för årlig granskning genom revisorerna. Utskottet menar att i en kyrka av Svenska kyrkans karaktär, som har lokal självstyrelse och demokratisk uppbyggnad, samtalets och övertygelsens väg måste vara den bästa vägen att gå.

Det goda mötet som kännetecknas av att motparterna försöker respektera varandra, lyssnar och kommer fram till en lösning som kan fungera. Vi får väl ändå anta att de olika parterna trots allt vill ha en lösning, att de vill kyrkans bästa och att de har förstått att den pågående konflikten kan lösas. Om det blir försoning frigörs mycket energi och man kan börja om på nytt och tillsammans verka för kyrkans framtid.

EMMA THORÉN:

Ordförande och alla andra! Jag är ersättare i Tillsyns- och uppdragsutskottet. Jag vet inte om det var sent eller något annat när vi behandlade motion 2011:94. Så här i efterskott kan jag känna att utskottet inte riktigt bemöter det som motionären efterfrågar. Det som utskottet bemöter med är, att vi inte behöver mer maktutövning i Svenska kyrkan, men det som motionen efterfrågar är inte mer makt utan en översyn av vilka verktyg som stift, domkapitel och biskop har för att kunna utöva sin tillsyn. Det är någonting annat. Eftersom vi ofta hör om konflikter, dålig arbetsmiljö och mycket annat i våra församlingar, tror jag det skulle vara bra att se efter om det finns tillräckliga verktyg eller inte.

Jag vill faktiskt därför yrka bifall till motion 2011:94.

ANN-SOFIE PERSSON:

Förra gången jag stod här och pratade om arbetsmiljöfrågor var 2002. Då var det lite senare på natten, så är det faktiskt lite fler människor kvar i lokalen nu. Kanske är alla andra utanför också. Jag skrev min motion 2011:94 efter att jag på kort tid hade träffat på olika kyrkoarbetare i lite olika delar av landet som alla hade liknande problem. Under de här samtalen blev jag riktigt less på organisationens handlingsförmåga, alltså vår organisation Svenska kyrkan. Jag blev trött på att se hur kompetenta personer trasades sönder på grund av ibland arbetsledarproblem, ibland andra arbetsmiljöfaktorer.

I utskottets betänkande säger man att det inte är maktutövning men ”förväntan om solidaritet och lojalitet som bör vara bärande strukturer i den kyrkliga

organisationens uppbyggnad”. Det är fint så. Vad jag misstänker att detta innebär är att man gör som på skolor när det är någon som mobbas. Man flyttar den mobbade och låter den eller de som mobbar stanna kvar. Det är det så att man ställer sig på maktens sida och inte på den svagas sida, som vi i andra fall gör som kyrka. Personen som har utsatts för konflikten har valet att härda ut eller gå. Hur många orkar gå vidare med arbetsmiljöproblem, när både fack och stift meddelar att det inte finns något att göra? Vad är det för struktur vi har skapat då? Man får råden ”kan ni inte vara vänner?” eller ”men inte är det så farligt”. Jag har också hört talas om varianterna: ”Vi ber för att X ska sluta” eller ”vi hoppas att X ska gå i pension” eller ”vi hoppas på att det blir någonting annat efter valet”. Det finns många olika varianter. Hur många församlingsmedarbetare ska vi trasa sönder?

Handling och bön må bli ett, heter det i psalmen. Just nu ägnar vi oss åt, vad jag kan se, enbart bönen. För att vi fullt ut ska kunna verka som en helhet som Svenska kyrkan måste vi också kunna agera och ha verktyg. Svenska kyrkan är en enhet och om en del är trasig drabbas det oss alla. Enligt mig har vi två alternativ. Antingen tar konflikten slut med en ände av förskräckelse eller man kommer att befinna sig i en förskräckelse utan ände. För Svenska kyrkans vidare arbete kan det inte vara bra vare sig för den som drabbas eller för den eller de som utnyttjar eller missbrukar sin position.

Bifall till min motion 2011:94.

ERIC MUHL:

Ordförande, ledamöter! Jag ville bara understryka vikten av att de samtal som vi kan föra i församlingarna är viktiga att ta vara på. Ibland kan det vara så att vi tänker att vi ska prata med varandra, men sedan säger man ingenting mer. Då kan det lätt bli ett samtal som bara handlar om personerna som är involverade. Där emot finns det en mängd samtal som vi för utifrån PU-samtal och arbetsmiljörapporter av olika slag, som ger faktiska underlag till att kunna gå vidare. Där krävs en öppenhet från kyrkoherdar, arbetsledare, kyrkoråd och så vidare att ta vara på de uppgifter som finns och som man kan få till grund för den förändringsprocess som de kan leda till. En kris som kan beskrivas i sådana rapporter är faktiskt en möjlighet till växt. Det ville jag lyfta utifrån min horisont.

När man leder en verksamhet påverkar man människors liv i hög utsträckning. Man ska komma ihåg och upprepa för sig själv, att de beslut man tar påverkar andra. Man ska också komma ihåg att varje medarbetare som finns på en arbetsplats oavsett var den är har skyldighet att dela med sig av sin upplevelse och föra den vidare. Man kan inte gömma sig eller skylla på andra bara för att man själv inte har yttrat sig. Vi är alltså varandras arbetsmiljö och ska agera utifrån det. Det är viktigt. Då tror jag det finns en god framtid för väldigt många av de situationer som motionen åsyftar.

Inget yrkande annat än utskottets. Tack.

LARS-IVAR ERICSON:

Ordförande! Jag ska inte förlänga debatten men jag har ändå på nära håll upplevt hur det goda exemplet med samtalet kan fungera. Det kan till exempel handla om att vi har en kyrkoherde som inte har förstått något som står i kyrkoordningen och en kyrkonämnd som inte heller har förstått det. Då kan man tillkalla en resurs från stiftet som talar om vad som gäller och det kan därmed fungera bättre i fortsättningen.